

можуть ефективно виконувати свої функції, бо не мають власних виконавчих органів, а окремі повноваження беруть на себе місцеві державні адміністрації. Це дає підстави експертам Ради Європи стверджувати, що в Україні не існує регіонального управління в повному обсязі, що є порушенням положень Європейської хартії місцевого самоврядування.

Фактично, розмежування функцій і повноважень двох гілок місцевої влади, має на меті забезпечити умови для роздільного їх функціонування. Але наявність широкої суміжної компетенції робить це малоефективним. На сьогодні у взаємодії місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування прослідковуються певні протиріччя.

По-перше, слід сказати про принцип розподілу влад, коли органи місцевого самоврядування, не будучи органами виконавчої влади, мають права і виконують функції виконавчої влади.

По-друге, місцеві державні адміністрації підконтрольні і підзвітні радам відповідного рівня, ради контролюють реалізацію комплексних програм, виконання бюджету тощо. Крім того, вони заслуховують звіти голови місцевої державної адміністрації, його заступників, керівників управлінь, відділів, інших структурних підрозділів державної адміністрації. В той же час міський, селищний, сільський голова підзвітні лише територіальній громаді, а рада підконтрольна лише на стільки, на скільки депутати підзвітні своїм виборцям на округах.

По-третє, існують протиріччя в сфері делегування повноважень. Відповідно до чинного законодавства держава делегує частину своїх функцій органам місцевого самоврядування. В наслідок цього ради вирішують питання не лише місцевого характеру, але і питання державної політики, оскільки в законі не вказується конкретні особливості поняття «питання місцевого значення», що дає змогу трактувати його в залежності від ситуації. Районні та обласні ради делегують місцевим державним адміністраціям низку повноважень. За умови відсутності у районної та обласної ради виконавчого органу це призводить до перетворення місцевих державних адміністрацій у виконкоми рад.

Таким чином, на даний час повноваження між місцевими органами виконавчої влади та місцевого самоврядування належним чином не розподілено, мають місце їх невіправдана централізація, дублювання, безпідставне делегування. Всі ці фактори ускладнюють систему управління, ведуть до конфліктів між представниками цих державних органів, призводять до створення дублюючих управлінських структур, надмірних фінансових витрат і як кінцевий результат - зменшення ефективності вирішення місцевих справ. Отже, сучасний стан державотворення в Україні вимагає якісного перетворення системи владних відносин як на загальнодержавному, так і на місцевому рівнях.

ПОЛІТИКО-ПРАВОВА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ, ЯК ОДИН ІЗ МЕХАНІЗМІВ ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВ І СВОБОД В УКРАЇНІ

Телешун Я.С., студент ННПП НАВС

Науковий керівник: к.ю.н., доцент кафедри теорії держави та права НАВС
Заяць Н.В.

Починаючи ще з античності, в колах філософів, юристів, політичних і громадських діячів активно обговорюється питання присвячене правам людини. Багато хто з дослідників зазначає, що не можна розглядати етичну і юридичну теорію лише виключно з позиції прав людини. Зокрема, британський вчений, професор Оксфордського університету Річард Беллами підкреслює, що «будь-яка етична теорія, яка складається виключно з прав, буде надзвичайно бідною». Тому, на його думку, варто розглядати права людини у взаємозв'язку з її відповідальністю.

Говорячи про українське суспільство, перш за все, варто звернути увагу на проблему політико-правової відповідальності інститутів державної влади (державних органів та вищих посадових осіб), адже саме вони багато в чому

визначають рівень нашого добробуту. Актуальність даного питання, з одного боку зумовлена світовими тенденціями: формуванням якісно нової політичної культури з новими формами суспільно-інформаційних відносин, про що свідчить велика кількість соціально-економічних загроз, кібернетичних війн, техногенних катастроф, регіональних конфліктів, а з іншого регіональними особливостями: відірваністю політичного істеблішменту від громадянського суспільства і його залежності від політичної кон'юнктури. Гостроти даній проблемі надає те, що відповідальність національного політикуму є однією із визначальних передумов реалізації ефективної публічної політики. Так, на думку відомого українського дослідника, професора С. Телешуна, в сучасних умовах «питання ефективності української влади стало питанням національної безпеки держави». Тому, сьогодні, перш за все, перед політичним істеблішментом постає питання пошуку «золотої середини» між соціальною відповідальністю, ефективною публічною політикою і бажанням отримати прибуток.

В сучасній науковій літературі існують різні підходи розуміння поняття «публічна політика». На думку автора, найвдалішим є визначення С. Телешуна, який аналізує світовий доробок з цього питання (роботи К. Армінгеона, У. Кльоти, П. Кньопфеля, Я. Попадопулоса, К. Ларю, Ф.Верона, С. Томсона, С. Джона, С. Ситник, І. Рейтеровича та інших) під публічною політикою розуміє систему комунікативного зв'язку та дій у вигляді послідовних рішень, що приймаються публічними акторами та громадянським сектором суспільства, політичні та інституційні інтереси яких можуть не збігатися, проте які об'єднані метою розв'язання проблем, політично визначених як колективні.

Основними складовими елементами публічної політики є:

публічна проблема - розв'язання публічної проблеми передбачає, що публічна політика спрямована на розв'язання певної соціальної проблеми, яка визнана публічною;

існування цільових груп (або груп-мішеней), які знаходяться в основі публічної проблеми - передбачає, що метою будь-якої публічної політики є зорієнтувати групи-мішені на певну поведінку, безпосередньо, або опосередковано через вплив на їх зовнішнє оточення;

наявність програмних цілей - публічна політика впроваджується з певною визначеною метою;

наявність певної кількості рішень та дій - публічна політика є системою дій та рішень;

програма втручання - це сукупність більше або менш конкретних рішень, що стосується програми та її реалізації.;

ключова роль публічних дійових осіб - особи, які належать до політико-адміністративної системи, а також приватні особи, наділені повноваженнями ухвалювати рішення (політичний істеблішмент);

існування формалізованих актів - публічна політика передбачає видання актів, покликаних орієнтувати поведінку груп чи окремих осіб, що являються суб'єктами публічної політики.

спонукальна (або примусова) природа рішень та дій - реалізація публічної політики через адміністративно-примусовий ресурс чи процедуру укладання договору між заінтересованими сторонами (публічними акторами та громадянським сектором суспільства).

Однією із складових ефективної публічної політики є політичний істеблішмент, ефективність якого у здійсненні публічної політики багато в чому визначається здатністю нести відповідальність за свої вчинки, зокрема і політичної відповідальності.

Характерними ознаками відповідальності є:

вона завжди пов'язана з покаранням або зі іншим несприятливими для відповідального суб'єкта наслідками його неправомірної поведінки, водночас не завжди зводиться до них;

завжди прослідковується причинно-наслідковий зв'язок між поведінкою відповідального суб'єкта й наслідками такої поведінки;

встановлення відповідальності завжди здійснюється через оцінювання відповідної поведінки;

категорія «вини» є складовою механізму відповідальності. В свою чергу, політична відповідальність - це вид соціальної відповідальності, який полягає у відповідності дій індивідів, соціальних та організаційних спільнот як суб'єктів політики суспільним вимогам щодо здійснення публічної влади.

Особливостями політичної відповідальності є те, що вона, по-перше, може проявитися у засобах конституційно-правової відповідальності, але при цьому не обмежується лише ними. Це пов'язано з тим, що політика є не тільки діяльністю з реалізації державної влади, а й процесом її здобуття і перерозподілу (тобто поширюється не тільки на тих, хто здійснює владу, а й на тих, хто бореться за неї). По-друге, вона настає не тільки за протиправні дії, але й за пристосовництво, кон'юнктурність, необачність у питаннях здійснення політики і т.д.

Отже, можна зробити висновок, що відповідальність українського істеблішменту, зокрема і політична відповідальність є важливим фактором, що впливає на ефективність здійснення публічної політики.

ДОТРИМАННЯ КОНСТИТУЦІЙНИХ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ В ДІЯЛЬНОСТІ ЕКСПЕРТНОЇ СЛУЖБИ МВС УКРАЇНИ

Халімон І.В., студент ННПП НАВС

Науковий керівник: к.ю.н., доцент, доцент кафедри кримінально-правових дисциплін ННПП НАВС Семенов В.В.

В ст. 31 Конституції України визначено, що Україна є суверенною, незалежною, демократичною, соціальною та правовою державою. Забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави.

Метою статті є аналіз основних прав і свобод людини, що можуть бути порушені при здійсненні експертної діяльності на досудовому розслідуванні та визначення шляхів удосконалення діяльності експертної служби органів внутрішніх справ.

Експерти органів внутрішніх справ (ОВС) як спеціалісти при проведенні огляду місця події виконують значний обсяг роботи, у тому числі вилучають об'єкти, на яких виявлено сліди кримінального правопорушення. У криміналістичних рекомендаціях з вилучення слідів зазначається основне правило – сліди вилучаються з об'єктом, на якому вони залишені. Цими об'єктами можуть бути: скло з серванта, картини, посуд, на яких виявлено відбитки пальців рук; косяк дверей зі слідами знаряддя зламу; дверний або меблевий замок; сейф зі слідами розкриття тощо. Слід пам'ятати, що всі ці предмети є приватною власністю господарів житла, право на володіння якої гарантовано ст. 41 Конституції України. Тому вони повинні вилучатися з дозволу власників з обов'язковою процесуальною фіксацією. Виявлення та вилучення слідів на таких об'єктах в лабораторних умовах потрібно проводити якомога швидше з метою забезпечення повернення їх господарям.

Під час обшуку спеціаліст допомагає слідчому у виявленні об'єктів і слідів на них, що мають значення для провадження. Для цього він може використовувати сучасні техніко-криміналістичні засоби. Іноді вилучення об'єктів неможливо без руйнації перешкод: зняття штукатурки на стінах, підняття підлоги, зняття обшивки диванів тощо. Такі дії проводяться з дозволу слідчого за вказівкою спеціаліста та при його безпосередній участі. Незважаючи на законність дій, треба розуміти, що пошкоджується приватне майно особи, яка обшукується. Відповідно ст. 56 Конституції України кожен громадянин має право на відшкодування матеріальної та моральної шкоди, завданої службовими особами при здійсненні ними своїх повноважень. приватної власності слід виходити з точки зору доцільності таких дій.

Під час обшуку може бути залучений фахівець-почеркознавець з метою відібрання матеріалів для авторознавчої або почеркознавчої експертизи. Нерідко такими об'єктами є особисте листування людини, таємниця якого гарантована ст. 31 Конституції України. У подальшому при проведенні експертизи також відбувається ретельне ознайомлення експерта з вилученими матеріалами, що виступають як досліджувані об'єкти або зразки для